

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nehrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Mladočeski Sedan.

Na Českem so bile 21. in 24. februarja
zopet volitve v deželni zbor. Česke volitve so
velike važnosti, ker jasno pričajo, da so na
Českem ustaviki in svobodomiselnih razkolniki
onemogli kričaji, o katerih bi se dalo reči:
„Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.“

Kakor je znano, česki svobodomiselnih mlado-
dopravki so se ono leto odcepili od narodne
stranke, češ, da je razpor koristen in potreben;
nameravali so pod praporom bankrotovanega
liberalizma zbrati česki narod, polastiti se
prvaštva, odvreči Palackega in Riegera, narod
česki naščuvati zoper klerikalizem.

Pa Mladočehi so velikanski liberalci, ali
pritlikovi politikarji. Kruto so se prevarili. Že
pri prvih volitvah so staročeski kijci neusmi-
ljeno padali po mladočeskimi glavah, želečih
prvaštva, škilečih k francoskim komunardom.
Česki narod je matematično dokazal s števil-
kami pri volitvah, da mu je ljubša narodna
edinost nego razpor; da mu je ljubša „korona
česka“ nego otrepane fraze liberalizma. Ko
bi imeli mladočeski glavarji v glavi le mrvico
razuma, morali bi bili tekoj izpoznati, da jih
česki narod ne mara; in ko bi imeli le mračen
pojem o spodobnosti, ne bi se vedno in vedno
ponujali za prvake, ter bi odstopili od svojih
političnih traparij. Pa kaj se hoče! Odposi-
muho z nosa, prileti pa na čelo. Vrzi liberalca
ali nemčurja skozi vrata, silil bo v sobo skozi
okno. Sramožljivosti nima, za spodobnost se
ne zmeni.

Tako smo zopet one dni videli na českem
volišču troje nasprotnikov: Staročehi, Mlado-
čehi in ustavake. Bilo je voliti 72 poslancev.
O ustavakih ne bodem govoril, ker so naš m

podobni, kakor gad gadu; le nekoliko o Mla-
dočehih.

Mladočeski svobodomiselniki so agitovali
na vse pretege. Mladočeska tiskarna je noč in
dan tiskala na tisoče eksemplarov „N. L.“,
brošur, oklicev, bi dejal, da se ima česka zemlja
potopiti v povodnji mladočeskimi spisov. Tu na
Staročehi in klerikalce kličejo ogenj, mečejo
blato in laž. Polovica členov uredništva „N.
L.“ je zapustila Prago in se razkropila, gladnim
volkovom enako, po deželi, ter izkušala vol-
lilce premamiti in preciganiti. Skoro vsak
predni člen svobodomiselnih vzel je v roke po-
potno palico, ter kot commis voyageur agito-
val, gredoč iz kraja v kraj. Družili so se z
uradniki, ki so bili nekdanj „Nar. Listom“
— *); skleпали so se z Judi, ki so, kakor
drugi nemčurji, veliki neprijatelji českega imena.
Mogočno so odpirali usta, prerokovaje ljudem
„tlako“, če volijo klerikalcev. Z „všivci“ so
zmerjali staročeske volilce, ki jim nehte držati
lestvic do prvaštva; „všive“ so nazivali kraje,
kjer mladočeski kokalj neče rasti.

In Staročehi? Zavedajoč se svoje moči so
mirno čakali volitev: ne letajo iz kraja v kraj,
agitovaje; ne mamijo, ne lažejo, ne sleparijo;
njih tiskarne delajo kakor po navadi. Česki
narod sam ve, da so Mladočehi izdajalci v
pravem pomenu besede, ki na razvalinah narod-
ne edinosti hoté zasaditi liberalno zastavo
in dobiti čast prvaštva. Ni jim mar za česki
narod, le za prvaštvo; ni jim mar za korono
česko, le za liberalizem. To so v napadu brez-
glave vsteklosti sami prav cinično razodeli, ter
tako sebi na čelo vžgali sramotni pečat narod-
nega izdajalstva v sledečih besedah: „Za

*) Zavoljo tiskovne svobode ne moremo pu-
stiti zapisane besede. Vred.

zdanjih razmer v taboru česke opozicije, ko je
stranka svobodomiselnih vržena iz narodnega
zastopa, iz ljubezni do našega naroda nikakor
ne želimo kakega poravnjanja.“

Pridejo volitve. Kako divje agitovanje mla-
dih! kako obupno lovljenje glasov! kako si-
kanje na klerikalne Staročehi! Ali vse zastoj.
Česki narod je zopet enoglasno obsodil raz-
kol: „Naj pogine!“ Vsi mladočeski kandidati
so z dolgimi nosovi in s krvavimi glavami tekli
iz volilnega boja: izmed njih ni ne eden zmo-
gel, zmagali so sami Staročehi, poleg enega
ustavaka. Tako strahovito Mladočehi še nikdar
niso bili tepeni, kakor letos; mnogo njih bivših
privržencev je izpoznalo jalovost mladočeske
politike, pristopilo k staročeski stranki ter
tako pomoglo ubiti stoglavo hidro razkola. Mla-
dočeska stranka se je sfrknila na onemoglo
peščico divjih agitatorjev.

Da so pa nemčurji zmagali z enim kandi-
datom, imajo se zahvaliti mladočeskimi izdajal-
cem. V Kraljevem Dvoru sta ustavak in staro-
čeh imela močno enako glasov; kaj store mla-
diči? Svoje glasove oddadó nemčurjskemu kan-
didatu, ne staročeskemu. Tako je zmagel usta-
vak. Po končani volitvi je neki nemčur hvalil
svobodomiselnih izdajalce: „Gospodje, danes se
imamo za zmago zahvaliti Mladočehom!“ —
a česki narod izreka prokletstvo nad svojimi
Efialti. Pri Mladočehih je prišlo že v navado,
izdajati domovino. Tako je tudi lani neki predni
člen svobodomiselnih stranke pisal smiriškimi
volilcem, da naj volijo nemčurja, če se ne
upajo zmagati z mladočeskimi kandidatom, le
ne staročeha.

Mi Slovenci pa Čehom gratulujemo, ker
so tako krepko stopili na glavo razkolu. Mlado-
čehi delajo českemu narodu le sramoto. Kot
navadni malharji, s klobukom pod pazduho,

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

„Slava tebi, hrabra žena, krepka mati,“
zadoni krepki, moški glas Menapijev, „da imajo
vsí Oglejčani enake žene, ha! potem se ne
bojimo, da ne zmoremo, če nas tudi vsa pe-
klenska drubal napade. Marij, sedaj velja po-
gum. Prikrivati stvari se več ne dá. Kar sem
davno slutil, se bo zgodilo. Od severa sem se
bliža krut sovražnik. Hunci, o katerih smo me-
nili, da smo jih lani na katalonskem polji do
cela potokli, so zopet vzdignili svoje glave;
ljuti Atila zopet je zažugal zapadu razdor in
pogin. V spremstvu ima skor vse barbarske
severne narode. O, nekdanja krutost rimska
se ostro maščuje nad potomci! Kar so naši
stariši delali s pradedi barbarov, to bodo bar-
bari počenjali s potomci. Neštevilne so njihove
trume. Prve čete so se prikazale že okoli

Emone. Tamošnji noriški poveljnik s posadko
se je nazaj pomaknil; pomoči, nagle pomoči
prosi, drugače se prikaže v kratkem sovrag na
oglejskem polji. Mestni zbor je pomoč odrekel,
dobro vedé, da se vzdržati ne bo mogel, a
povelje je odposlal, naj se naglo umakne, ter
na gorenjem Trigidu vtabori, da brani prehod
čez julijske planine, dokler se mesto za
krvavi boj ne pripravi. Na našem polji se bo
potem odločila osoda. Tvojemu očetu Severu
je došla častna naloga, da prvi skusi hunske
meče, in ti si njemu dodan, v tvoje roke je
izročil zbor legijsko, do sedaj še ne oskrunjeno
znamenje: črnega orla. Marij! postal si legijski
akvilifer. Sin, glej, da ne onečastiš mi nepre-
magljivega orla. O, gotov sem. Kako se ti
bliskajo oči, ha, roki se ti že krčite, kri ti je
vsplametela! Prav tako. Tak je bil stari Rim-
ljan, ko je branil domače Penate. A Evdora,
ne blédi, povrne se Marij z lovorikovim vencem
na glavi domu. Čvrst junak je.“

„Ah, oče! Ne bledim zato, ker mora Marij
v boj. Boj ob času nevarnosti je moških dolž-

nost in poklic. A vendar, kako tužna je ločitev!
Vsaj da bi se tukaj na našem obzidju bojeval!
Puščice bi mu podajala, s ščitom bi mu bra-
nila glavo, da, meč bi z nježno roko vihtela,
kakor vsak možak, in marsikteri sovrag bi strmo-
glavil v mestni prekop pod šibko roko. Toda
kdaj bo moral iti?“

„Tako. Na domu sem ga že iskal.“

„Oj Bože, oj . . . al oprostite mi, le me-
mogredoča slabost šibke ženske. Marij, le
pojdi! Marij, kviško glavo, dvigni ponosno
svoje čelo, meč v desno, ščit v levo, na konjiča,
prši nad sovraže, razbij jim črepinje, vrni se kot
junak. Le junaka pričakuje Evdora, junaka s
krvijo politega. Mevžo pahne od sebe.“

„Dobro, hčerka!“ vsklikneta oče in mati,
„sedaj te poznamo, da si naju krvi. Ne bomo
se ločili ne, in če tudi se ločimo, zopet se
združimo, če tudi drugej ne, vsaj tam gori nad
oblaci.“

„Marij, pojdiva, da se napraviš doma.“ —

Marij objame svojo Evdoro, poljubi jo
strastno, itak mater Honorijo, iztrga se iz na-

trkajo na vrata grobarjev českega naroda in prosijo miloščine sebi in svojim volilcem. Taki nevrečni moledvarji žalijo česki ponos. Čeh ima pravico, zahtevati, ne beračiti; on se ne sme z drobtinami zadovoljiti, ampak le z dosego člega prava. Ti česki Efialti narodnega gledišča niso hoteli izročiti narodnjakom, rajše so ga oskrnili z dunajskimi darovi Nemcev in izročili Prusjaku.

Izdajalskim Mladočehom, ki vpijejo: „Hanba Palackemu!“ — ki vpijejo „hanba“ (sramota) možem, osivelim v delu za domovino; tem izdajalcem, ki v blato mečejo česki ponos, česko pravo, zagromi pa slovenski narod: „Hanba!“

K a u l u s.

Sad liberalne šole.

(Dalje.)

Videli smo, kako slab sad liberalna šola rodi v Ameriki, vendar jo dr. Schmidt v svoji jako razširjeni knjigi „Geschichte der Pädagogik“ imenuje „tempelj božanstva“, čegar notranjemu svetišču družega ne primanjkuje, kakor pedagogičnega genija nemškega. Genije pozna le poganstvo; duh nemški je sicer v novjšem času tudi postal pogansk, pa Amerikancem ne more koristiti, marveč je še doma napravil veliko škodo.

O srednjih šolah v naši ljubi Avstriji, kjer se ta nemški duh vsled novih šolskih postav šopiri tudi po slovanskih šolah, govorili smo v posebnem spisu, o ljudskih šolah bomo pa še govorili, tukaj se hočemo nekoliko ozreti v velikonemške dežele.

Na Bavarskem imajo enega prvih liberalnih kulturonošcev za učnega ministra; sodelavci silno liberalne „Baier. Lehrzeitung“ so posebno čislani in v mnogih vaseh so učitelji edini liberalci. Kakšen pa je vspeh njihovega liberalnega prizadevanja? „Augsb. Allg. Ztg.“, ktero liberalci jako čislajo, piše: „Dasi se je podučevanje v šolah zboljšalo in razširilo, se spridenost vidoma in vedno množi. Od leta do leta se več žganja spiše; samomori se vedno naraščajo; hudodelstva med ženstvom so čedalje gosteja, razuzdanost in detomorstva se brezmerno množé.“ V Nürnbergu, kjer so bili najprej napravili liberalno šolo in nekega juda nastavili za učitelja, prisiljen je bil mestni magistrat oklicati sledeči ukaz: „Ker se v novjšem času množé, žalibog, opravičene pritožbe o razuzdanem, surovem in nepokornem obnašanju vzrastle in zlasti šolske mladeži in pis-

ročja. Strmo gleda Evdora za odhajajočima, gleda, dokler se odmev korakov ne zgubi, obrne se k materi, vidi njeno solzno oko, ženski čut prevlada, srce zmore razum, tiho jokaje zgrudi se materi v naročje.

VI.

Poldne je proč. Kako vzburjeno je mesto! Različne govorice se čujejo. Atila, Huni, vojska so na dnevnem redu. Duhovi so vznemirjeni, ker je došlo povelje od mestnega glavarja Menapija, naj se oddelek oglejske posadke kar naglo pripravi na odhod, da priteče noriškim legijam na pomoč, da jih reši pogube in pogina. Ravno sedaj se odmevajo trombe mestnih obhodnikov, glasi se glas beričev, naj se narod v javno skupščino zbere na Martovem polju izvan mesta, ravno tam, kjer danes stoji sv. Nikolaj pri Rudi, kjer mu bo slavna mestna vlada važno stvar naznanila in v potrditev predložila. Tudi plemstvo je vabljeno, a to se je godilo osobno. Ponosen je bil narod na to, da se ni smelo brez njegovega privoljenja nič važnega

mene obravnave med policijo in šolskim osebjem, da naj svaré in podučujejo mladino, niso imele nobenega vspeha, se starišem, varuhom in vsem drugim, ki imajo skrbeti za izrejo mladine, živo priporoča, da naj se po moči vpirajo čedalje hujši surovosti in razuzdanosti mladeži in šolo v tem oziru krepko podpirajo. Tudi se prosijo vsi odraščeni, ki jim je kaj mar za rast blagega, dušno in telesno izobraženega roda, da naj posvaré in podučé šolsko mladež, če med potjo nad njo zapazijo kako grdo nerodnost.“ Učitelji okrajne obrtniške šole v Kaiserslauternu pa v letnem poročilu pišejo: „Ne dá se tajiti, da gre gorečnost v učenju, izvrševanje dolžnosti in sploh npravnost mladine rakovo pot“, in konečno išče vodstvo, ki je v enem letu sedem učencev zaradi slabega vedenja izključilo in mnogim svetovalo, da naj prostovoljno odidejo, pri katehetih pomoči in naravnost pripoznavo, da je treba njihovo prizadevanje podpirati, ter celo priporoča skupne odgojilnice.

Nič bolje se ne godi na Badenskem, kjer evangelijski cerkveni svet toži, „da mladež od leta do leta postaja poželjivejša, nepokornejša in surovejša, in sicer ne samo fantje, ampak tudi dekleta, ki zahajajo v krčme. Na Saksonskem pa so se v zadnjih 12 letih hudodelstva med žensko mladežjo pomnožila za 12 odstotkov, med moško pa skoro za 22 odstotkov, kar najbolj jasno priča, da npravnost pri vsem napredku, o katerem liberalni časniki kvasijo, strašansko peša. Kdor veliko časnikov bere, vsak dan izvé o kakem hudodelstvu doprinesenem od spridene mladeži zlasti po tistih krajih, kjer se liberalizem šopiri.

Najslabejši sad rodé pa liberalne šole pruske, kjer se ponašajo, da se borujejo za omiko! Skoro pri vsih shodih so pastori in učitelji obravnavali vprašanje, kako bi se dalo v okom priti čedalje večí razuzdanosti sedanje mladeži. Pri nekem takem shodu je evangelijski pastor jetnišnice laaške pripovedoval, da leta 1871 in 1872 je bilo med jetniki okoli 167, leta 1873 in 1874 pa že 278 mladih hudodelnikov. Zadnji dve leti bilo je po zapornicah trikrat toliko 14- do 16letnih, 17- do 20letnih pa dvakrat toliko malopridnežev, kakor prejšnji dve leti. V poboljševalnicah prišel je od l. 1860 do 1864 komaj na 202 zaprtih en mlad človek, od l. 1864 do 1874 pa že na 109. In v Bonnu, kjer se je jel liberalizem v novjšem času tako lepo šopiriti pod imenom starokatoličanstva, je nedavno liberalna „Bon-

storiti, jako je pazil, da se ta demokratični značaj vlade ne odstrani. A tudi važen nalog je imel narod, svobode je užival dosti, toda ko je zapela bojna tromba, je potegnil vsak možak meč za domovino, za prostost. Vsak žmožen Oglejčan od 18. do 45. leta bil je v sili vojak, vsak je moral prijeti brez razločka za morilno orožje. Vsa vrhovna oblast pak, vojaška in državljanska, je bila združena v rokah carskega namestnika, ki je bil vojni vrhovni poveljnik in starešinstvu ter narodni skupščini predsednik.

Vsi, moški in ženske, se drvé v kljub žgocemu solncu na Martovo polje, kjer je že visok oder za oblastnije pripravljen. Vse, brez razločka vere in jezika, hiti tje. Pa lahko boš ločil kristijana in pogana. Pogan nosi dolge lase, ki mu tilnik do ramen in čelo do oči pokrivajo; a kristijan ima lase pristrizene in čelo prosto, kajti ne spodobi se, da bi bilo čelo pokrito, na kojem je vtisnjeno znamenje sv. križa. In ženstvo? Oj ženstvo je vedno enako. Priprostost v obleki prvih treh stoletij začela

Ztg.“ tožila: „Razuzdanost pobalinov po cestah je proti prejšnjim časom vedno večá.“

Pred vsem se pa v razuzdanosti odlikuje glavno mesto. V Berlinu je višja šola malopridnosti, piše neki dopisnik „Bresl. Ztg.“, ki je videl, kako je v zverinjaku nek 16- do 18letni štrkovec obdeloval svoje pajdaše. Leta 1871 se je tam število mladih hudodelcev, ki še niso 16 let stari, pomnožilo za 300. Med 544 ljudmi, ki so jih l. 1872 do 1874 pogrešali, našli so jih 63 med berači, potepuhi in razuzdanci; med njimi so bili dečki in deklice, ki še niso bili 14 let stari. Med 405, ki so jih našli mrtve, bilo je 125 otrók in neoženjenih še ne 18 let starih oseb, ki so se sami končali. „Berl. Tagblatt“ piše: Npravna razuzdanost velikega dela vzrastle mladeži nižjih stanov se od leta do leta bolj razodeva, in vsakemu človekoljubu prizadeva velike skrbi. Vsaki večer dajejo dekleta, ki v tovarnah delajo, s svojimi spremljevalci v oddaljenih krajih mesta s svojim razuzdanim obnašanjem očitno pohujšanje. Med njimi so fantje in dekleta, ki so komaj 13 do 14 let stari, ki pa za odraščeni nočejo zaostajati; lica so jim blede, oči vpadene in polne nesramnosti, ki je nasledek preranega spoznanja hudega, glas predrzen in hripav. Tako se paroma podé po ulicah in poštene ženske psujejo s nespodobnim govorjenjem ter so vsak hip pripravljeni napraviti kak škandal. Pozno v noč je slišati njihovo rujojenje in prepiranje s ponočnimi čuvaji ali pa klici na pomoč, kadar se začno med seboj pretepati.

Vojvoda Wellington je enkrat na vprašanje, kakšne naj bodo šole, odgovoril: Nisem učitelj; to pa vem, da bo svet za veliko peklenščekov bogateji, če šolam ne pridaste dostojne mere krščanskega nauka. Hrabri vojak je prav imel, in njegove besede se dandanes povsod vresničujejo, kjer se šole po liberalnem, to je brezverskem kopitu vravnavaajo. Če se pa razuzdanost polasti zrele in nezrela mladine, se korenika družbe človeške spridi, rekli so Pij IX. v pismu do škofa Dupanloupa, in zamore le nezdrav sad obroditi in družba človeška, ki je že zdaj bolna in propala, mora se naposled čisto razdreti! (Dalje sl.)

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski. Druga seja, 9. marca, je bila kratka, ker so se različnim odsekom podale v pretres sledeče predloge:

se je umikati bolj šopirnasti noši. Vendar še lahko rečeš, opazovaje obleko: ta je dobra kristijanka, kajti ponižnost se opazi na prvi pogled; a zopet ta je mlačna in malomarna katoličanka, ker njeno veselje obstoji v lepotičji. Tu vidiš krepko dekle, krasnega stasa, a sramožljivo je zavito v široko haljo, obraz ji je z zastorom zakrit; tam zopet ošabno koraka Oglejčanka, lasje, krasni in črni, so v podobi ščita spleteni vrh glave na temenu, a spredej na čelu so spravljani v dva stolpa, in v sredi je čelo podobno dolini med dvema gorama*). Od ušes ji visé v zlato vdeleni biseri, okolo vratu se vije zlata verižica z žlahtnim kamenjem; nage roke objemajo krasne zapestnice, in na nogah, na krasnih opankah se svetijo demanti, rubini, zafiri. Te niso dobre kristijanke, mlačnost je prevzela srce, Pluton, bog bogatije in lišpa, očaral je njih dušo.

(Dalje sledí.)

*) Popis sv. Niketa, škofa oglejskega. Primeri: „Opera St. Nictae episc. Aquil.“ Pis.

Vladna predloga z načrtom postave gledé boljega obdelovanja ljubljanskega močvirja; — vladna predloga z načrtom postave gledé spremembe §. 68. ljubljanskega občinskega reda; — deželno-odborno poročilo o razmeri skladnega plačevanja stroškov za zdravila in za pota o slučajih epidemij; — deželnega odbora poročilo s proračunom slapske vino- in sadjerejske šole za l. 1877 in računskim sklepom za l. 1875; — deželnega odbora poročilo zavolj najema vrtnarja za sadje in zelenjavo na Slapu; — deželnega odbora poročilo s proračunom gledališkega zaklada za l. 1877; — deželnega odbora poročilo s proračunom zemljiško-odveznega zaklada za l. 1877; — deželnega odbora poročilo s proračunom ustanovnih zakladov za leto 1877; — in deželnega odbora poročilo o nakupu Valentin Krisper-jevega posestva „zverinjak“ za prihodajo deželno norišnico.

Potem so se volili odseki in sicer:

V finančni odsek 9 udov gg.: baron Apfaltrern, Dežman, Murnik, Obreza, dr. Polklukar, Robič, vit. Savinšek, dr. Schrey, dr. Zarnik;

v peticijski odsek 5 udov gg.: grof Barbo, Kramarič, Pakič, vit. Savinšek, baron Taufferer;

v odsek za poročilo o deželnega odbora delovanji 7 udov gg.: Braune, vitez Gariboldi, Grasselli, Horak, Lavrenčič, Schaffer, Tavčar;

v gospodarski odsek 9 udov gg.: dr. Bleiweis, Dežman, vit. Gariboldi, Kotnik, P. Kozler, Langer, Murnik, Obreza, dr. Polklukar, Rudež.

Gledé teh volitev imamo še nekaj opomniti, kar lastnosti nemčurskih poslancev zopet lepo kaže. Slovenski poslanci so namreč volili v te odseke tudi nemčurje, čeravno ne toliko, da bi prišli v katerem do večine, in so potem izbranim tudi dali vse svoje glasove. Drugače nemčurji. Dasiravno dobro vedoč, da po lastni trmi ne proderó, vendar niso dali slovenskim poslancem nobenega glasu, ampak hoteli vse odseke sestaviti le iz svojih, tako da, če bi bili zmagali, niti eden Slovenec ne bi bil v nobenem odseku. Po tem smo si že naprej gotovi, da, če bi nemčurji kdaj prišli v deželnem zboru le do enega glasu večine, ne bi noben slovenski poslanec prišel v odseke, ki imajo pretresati vse važne reči in zboru staviti navsvete. Se ve, če bi zdaj poslanci Slovenci tako ravnali, bi pač lahko vse odbore sestavili iz mož svojih in nemčurji bi le v zboru glasovali, družega pa ne bi imeli nič opraviti. Toda Slovenec je povsod in od nekaj dobra duša in rajši povrača hudo z dobrim, kakor s hudim, dobrega s hudim pa nikdar, to navado imajo le njegovi sovražniki. — Vitez Vesteneck ni voljen v noben odsek, in to je prav, tak človek po vsi pravici zasluži, da ga Slovenci prezirajo.

Tretja seja je danes 11. t. m.

V zboru štajarskem je deželni glavar v svojem nagovoru omenjal žalostnega gospodarskega stanja, političnih vprašanj pa se je čisto ognil. To je prav naravno, ker deželni zbori zdaj nimajo drugega pomena, nego da se posvetujejo, kako naj se razdele bremena in dobé denarji, ki jih na Dunaju nakladajo deželam. Večina predlogov, od deželnega odbora sestavljenih so tedaj računi in proračuni, med drugimi načrti je predlog o nekterih nebitvenih premembah volilnega reda, o darilih za pogozdovanje, o poselskem redu itd. Proračun za prihodnje leto je neki jako žalosten. Dalje so se volili razni odseki. Proti volitvi slovenskega poslanca dr. Radeja se je od

stranke nemčurske vložila neka oporeka; deželni odbor je nasvetoval voliti poseben odsek, ki naj volitev preiskuje. Druga seja je bila 9. t. m.

V českem zboru je deželni odbor nasvetoval, da naj se volitev Staročeha Mildeta ne potrdi, ker je županija članska volilne liste popačila, in jih mnogim tudi ni izročila. Seja se je vdeležil tudi minister Unger.

Gališkemu zboru je došlo mnogo prošenj, da bi se zaradi silne revščine davki nekterim spregledali. Zbor bo volil posebno komisijo, ki bo imela preiskovati, kako bi se revščini v okom prišlo. Deželni odbor svetuje, da naj se v podporo ubožnih 200.000 gld. vzame na posodo. Vladni zastopnik je naznanil, da se bo pri pobiranju davkov, kar bo najbolj mogoče prizanesljivo ravnalo. — Tudi se je zboru izročil predlog o plači katehetov na ljudskih šolah.

V drugih zborih volili so v prvih sejah razne odseke. V solnograškem je deželni glavar naznanil, da minister Adolf Auersperg poslanstvo sprejme. Za nižavstrijški zbor imeli so te dni volitev v okraju Mistelbach-Laa. Od 750 glasov jih je dobil c. namestnik dunajski, baron Conrad samo 368 in treba bo ožje volitve, ki bo 12. t. m.

V tirolskem zboru je 9. t. m. stranka konservativna izstopila, ker se javne pravice tirolske ne spoštujejo. Ostalih liberalcev je přemalo, da bi mogli sklepati.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. marcija.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju so nedavno prijeli in zapri nekega častnika vojaško-geografičnega zavoda, ki je vladi francoski in ruski neki prodal oborožni red (Mobilisirungsordre) vojne avstrijske. Čudno je, piše dopisnik „Politike“, da se tako važno pismo, kakor je oborožni red, zaupa mladim neskušnim in lahkomisljenim ljudem. Tudi o Uchatiusovih topovih slíši se nekaj čudnega. Vlada pruska bi bila rada zvedela, kako se izdelujejo ti topovi in je 3 višje častnike poslala na Dunaj. Pa vojno ministerstvo ni dovolilo, da bi bila uslišana njihova prošnja. Poslovili so se tedaj in šli zopet tje, od koder so prišli, a z njimi so se poslovili od Dunaja tudi trije avstrijski državljani, namreč en mašinst, en vlivar in en montêr, ki so že dalje časa v arsenalu dunajskem izdelovali Uchatiusove topove!

Nadškof Kučker se je 9. t. m. podal v Rim.

V Gradcu so 8. t. m. izpustili iz ječe znanega dr. Tavšinskega in ga nemudoma odpeljali na Dunaj, ker mu je bivanje v Gradcu prepovedano. Tavšinski je zoper to prepoved pri cesarju vložil prošnjo, v kateri se vsim socialističnim zvezam odločno odpoveduje.

Dalmatinski c. namestnik, baron Rodič, je bil zopet poklican na Dunaj, kamor se je 8. t. m. odpeljal; vlada neki hoče od njega samega zvedeti, kaj je opravil.

Ogerski ministri so se 7. t. m. z Dunaja vrnili v Budapešto, kjer voda še vedno silno narašča in strašno škodo prizadeva. Obravnave se bodo koncem tega meseca zopet pričele; da bi le imele tudi kak uspeh. — V zboru je srbski poslanec dr. Polit stavil prav tehtno interpelacijo o izhodnem vprašanju. Radovedni pričakujejo, kaj bo vlada na to interpelacijo odgovorila, da si že ravnanje njeno proti vstajnikom dovolj jasno priča, kakšni so njeni nameni. Za po vodi poškodovane

so tudi sv. oče Pij IX. darovali 5000 frankov, t. j. 2000 gold., ktere je nuncij Jakobini izročil ministru na cesarskem dvoru, baronu Wenkheimu.

Vnanje države.

Na jugoslovanskem bojišču so bili te dni zopet hudi boji med Turki in kristijani. Turki so bili 4. t. m. tepeni pri Dubici in Lani, 5. t. m. pa pri vasi Kuljani, ktero so vstaši zažgali in razdžali. Četo Karadjordjevičev so, kakor se iz Zagreba poroča, vojaki avstrijski razgnali in 10 vjetih vstajnikov poslali v Zagreb. — Vstaški vojvodi so sklenili bojišče prestaviti bolj proti meji srbski. — Minister Rašid je razposlal poročnikom turškim pismo, v katerem jim naznanja, da se premembe izvršujejo. Tudi piše, da bode v Bolgarijo odšla posebna komisija, ki bo preiskovala pritožbe zaradi naseljencev čerkeskih. Preiskovali se bodo tudi dogodki v Angori in Erzerumu itd. „Pol. Corr.“ se vradno iz Carigrada naznanja, da pomirjenje v Bosni in Hercegovini od dne do dne napreduje. Istina pa je, da Turki silno grozovito ravnajo s kristijani, ki se vračajo domu, in iz naših krajev ob meji turški se lahko vidijo trupla na kol obešenih kristijanov, ki jih ropne ptice kljujejo. Kdo se bo tedaj čudil, da se bosenski beguni vsled grozovitosti, ki jih Turki doprinašajo, branijo vrniti se domu in pravijo, da naj jih z bajoneti zaženo čez mejo, če jim ne dovolijo ostati na zemlji avstrijski.

V pondeljek 6. t. m. so — kakor poroča telegram iz Spljeta — ustajniki Turke tako natoikli, kakor še do zdaj nikoli ne. Turki so hoteli namreč donesti svojim mnogo živeža, strdiva itd. čez Goransko. To sta zvedela vodji Peko Pavlovič in Sočica in sklenila vdariti na Turke na prelazu. Prijela sta jih in kmalu so se začeli umikati. Klanje bilo je grozovito, 800 Turkom so ustajniki glave porezali in čez 1000 drugih ubili in ranili. Vrh tega so jim vzeli vse, kar so sabo imeli, topove, strelivo, živež in živino, ki so jo Turki sabo gurali. — To poročilo se slabo vjema z Andrassy-evimi reformami in s poročili nemških Slovanom sovražnih listov, ki vedno trdijo, da vstaja povsod vgasuje.

V bavarskem deželnem zboru je 7. t. m. minister Lutz na interpelacijo Freytagovo o prepiru njegovem s škofom Senestreyem odgovoril, da bi bil besede svoje preklical, če bi bila preiskava imela takšen uspeh, kakor trdi poslanec Freytag. Kakor pa reči sedaj stojé, se tak preklic od njega ne more zahtevati. Joerg je rekel, da stranka njegova s tim odgovorom ni zadovoljna, ker to, kar je minister očital škofu Senestreyu, je obrekovanje.

Na francoskem sta 8. t. m. novo starešinstvo in narodna skupščina pričela svoje delovanje. Predsednik starešinstva je Gauthier, predsednik narodne skupščine je pa Greoy in namestnik njegov Rameau. Republika je tedaj osnovana, a nadškof pariški je prav dobro omenil v nekem javnem govoru, da republika, če se hoče obdržati, mora biti kristijanska. Ministerstvo je sestavil Dufaure.

Na španskem so se nekatere čete Karlistov umaknile v gore in se A fonsistom še nočejo vdati. Drugi Karlisti so prestopili v službo Alfonsovo in so se z vojaki njegovimi pobratili. Kortesom se je izročila prošnja, da naj se varuje edinost v veri, kronovinam biskajskim in navarskim pa, da naj se vzemó posebne pravice.

Domače novice.

V Ljubljani, 11. marca.

(Zaseženi „Slovenec“) se je v dopisu „iz Gorenjskega“ pregrešil zoper §. 300 k. p. Pod ta paragraf se, kakor znano, dá vse vrstiti, — le kaljenje javnega miru z zasmehovanjem verskih reči ne — mislimo zapeljani po tem, kar se „Tagblattu“ — ni zgodilo.

(O mestnih volitvah) pozorimo volivce ljubljanskega mesta posebno še na vabilo „Slovenije“, društva za brambo narodnih pravic, ki se nahaja ob koncu strani. Pri tem pa izrečemo željo, da bi se poiskali posebno taki kandidati, katerim jezik ni zaraščen, ki imajo marveč pogum ob priliki povedati nemčurski svojati na „rotovžu“, kar ji gre.

V zadnji seji so mestni očetje reševali pritožbe podane zaradi vrstjenja volilcev v različne volilne razrede. Uslišanih je bilo le malo in samo takih, ki so prihajale od posameznih volilcev. Pritožbe političnega društva „Slovenije“ pa so bile vse brez pretresanja zavržene, češ, da do pritožeb imajo pravico le volivci sami, nikakor pa kako društvo. Dr. Karol Bleiweis je ugovarjal takemu reševanju pritožeb in rekel, da take določbe ni najti v volilnem redu; a ugovarjal je zastonj, kajti nemčurska večina je, ravna se po pravilu „Macht geht vor Recht“ (moč velja več ko pravica), ostala pri tem, da se pritožba društva „Slovenije“ pod klop vrže. Taki so nemčurji! Zapomnimo si to in zapišimo si med vrsto krivic, ki se nam že leta in leta godé.

(Dr. Razlag) je poslal do predsedništva deželnega zbora kranjskega prošnjo, naj bi mu dovolilo zavoljo bolehanja odpust za nedoločen čas. Obžalovaje ga zavoljo bolezní ga vendar zamoremo tolažiti s tem, da ga mi v zboru ne bomo pogrešali, ker bi tako zadnjikrat sedel v njem.

(„Tagblatt“ se huduje), da so ubožne vstanove skoro povsod pod oskrbníštvom duhovščine in zahteva, da naj bi se duhovščini to vzelo in bolje na prste gledalo. „Wie der Schelm ist, so denkt er von andern.“ „Tagblatt“ menda čuti, da bi ne bilo varno njemu v oskrbovanje izročiti kaj tacega, ter vsled tega natolcuje tudi duhovne. A pomniti je treba, da ubožni denar je večidel zapušnina umrlih duhovnikov in klerikalcev, kakor bi „Tagblatt“ rekel, kateri so v svojih oporokah oskrbníštvo in razdelitev denarjev naravnost izročili duhovnikom, ki vsled poklica svojega najbolje vedo, kdo je podpore resnično potreben in kdo ne. Kadar bo „Tagblatt“ naredil kako ubožno vstanovo, bode mu slobodno oskrbníštvo izročiti, komur koli bo hotel, magari turškemu sultanu.

(Deželna komisija za konjerejo) je v seji 6. dne marca sklenila za leto opustiti konkurenčno štacijo za premiranje kónj na Bohinjski Bistrici zaradi tega, ker je premalo premij komisiji dovoljenih. Bobinci bodo tedaj morali, ako se bodo hoteli premiranja vdeležiti, svoje konje v Radoljico peljati. Druge štacije, namreč: Cirknica, Ribnica, Mokronog, Radoljica, Kranj in Ljubljana — ostanejo. Dnevi, kdaj bo v tem ali onem kraju premiranje, se bodo pozneje naznanili. Ob enem je deželna komisija sklenila premije malo povekšati in sl. ministerstvo prositi, naj bi dovolilo 332 cekinov, ker z dosedaj dovoljenimi 270 cekini ne more premij tako razdeliti, kakor tirja to število štacij in pa namen, kateri se hoče s premijami doseči. („Nov.“)

(Vabilo k besedi), ktero napravi narodna čitalnica ljubljanska v nedeljo 12. marca 1876.

— Program besedi: 1. Ouvertura iz Vilharjeve operete „Jamska Ivanka“, svira vojaški orkester. 2. A. Leban — „Domovini“, moški zbor s samoin dvospévom, spremlja vojaški orkester. 3. Lortzing — Romanca iz opere „Undine“ za bariton, s spremljevanjem glasovira, poje gosp. Schmidt. 4. Kreutzer — Trospev in peterospév z moškim in ženskim zborom in spremljevanjem glasovira iz opere „Nachtlager von Granada“. Peterospév pojó gospica Piskarjeva, in gosp. Valenta, Stegnar, Bizjak in J. Paternoster. 5. a) Thalberg — b) Koschat — „Pozdrav domovini“. Trospevi s spremljevanjem glasovira pojó gospice Namretova, Piskarjeva in Ihanova. 6. Lortzing — Moški in ženski zbor iz opere „Undine“, s samospévom za soprau in bariton s spremljevanjem orkestra. Samospéve pojeta gospica Namretova in gosp. Valenta. 7. „Potpourri slovenskih pesem“. Sestavlil gospod kapelnik Schinzel, svira vojaški orkester. — Začetek ob 7. uri zvečer. — K tej „besedi“ vljudno vabi častite društvenike

odbor čitalničin.

(Slovensko gledíšče.) Prihodnji torek 14. t. m. se bo kazala na slovenskem odru prvi-krat po nemški Görnerjevi „der glückliche Familienvater“ prestavljena vesela igra „Srečni oče“ v 3 dejanjih. Ta igra je prav dobra in mikavna, zato se bo gledíšče gotovo napolnilo. — Gospica Ledarjeva je nevarno bolna, tako, da jo bomo letos težko še kdaj na odru videli. — Gospod Stöckl, pevovodja „dramatičnega društva“ in čitalnice, bo spravil 2. aprila svojo po Aléšovčevih besedah zloženo opereto „Čarovnica“ v 2 dejanjih na oder, ktere predmet je vzet iz domačega življenja. — Deželni odbor razpisuje oddajo nemškega gledíšča za prihodnjo igralno dóbo s pristavkom, da tisti, ki bi si upal prevzeti in voditi tudi slovenske predstave, dobi posebno podporo.

Volilem ljubljanskega mesta.

Ker so volitve v mestni zbor že razpisane, treba, da brž gremo na delo.

Prvo pa je, da se določijo kandidati, ktere imajo voliti narodni volilci.

Zato naj blagovoli vsak volilec, če bi tudi ne dobil še posebnega povabila, gotovo priti k posvetovanju te zadeve

v nedeljo 12. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorano čitalnično.

Polit. društvo „Slovenija“.

Umrli so:

7. in 8. marca: Jožefina Kham, gost. otrok, 8 l. za otrpnjenjem možganov. Fr. Kikelj, delavec, 22 l., v bolnišnici, za jetiko. Marija Breindl, žel. nadzornika otrok, 10 l., za otrpnj. srca.

Eksekutivne dražbe.

16. marca. 3. Ant. Vičič-ovo (3091 gl.) v Ljubljani. —

Na Štajarskem.

13. marca. Jan. Rataj v Zoki (2).

14. marca. Jan. Smolej (3).

15. marca. Jan. Zorijan v Dulenbergu, Martin Peslak v Žavcu, Val. Šoline v Ljubecnem, Jož. Jezernik v Hudini, Jak. Jobst v Ilonci, Anton Plol v Samuših, Peter Slopnik v Rupah, Anton Jakob v Hudini.

16. marca. Polane v Prodnevvrhu s pohištvo vred 16.000 gl. (3).

Telegrafíčne denarne cene 10. marca. Papirna renta 67-30 — Srebrna renta 71-15 — 1860letno državno posojilo 110-90 — Bankine akcije 891 — Kreditn. akcije 171- — London 116-10 — Srebro 103-25 — Ces. kr. cekini 5-44 1/2 — 20Napoleon 9-27 1/2.

V Dolenjivasi pri Ribnici se daje hiša v najem.

Poslopje je trdno in prostorno, stoji v sredi vasi in je posebno pripravno za štacuno,

ktera bi se gotovo tudi dobro splačevala, ker šteje vas s sosednjo Prigorico 200 hiš, pa za kramarsko blago nima nobene štacune, za specerijsko pa le eno, ki pa ne zadostuje. Dobra štacuna z mešaním blagom v Dolenjivasi bi pa bila prav na ugodnem mestu tudi za spodnje vasi doline ribniške in za bližnje kraje kočevske, ki morajo v oddaljeno Ribnico ali pa celo v Kočevje hoditi po potrebne reči.

Več in natančneje se izvé pri urednístvu „Slovenca“. (16-2)

Spríčevalo.

Znanstvena razsodba

o lekarníčarja gospoda

Wilhelma

antiartritičnem, antirevmatičnem

kri čistečem čaju.

Kdor o neomerjenem sleparstvu, ki se v najvejšem času uganja z različnimi zdravili za vse, ima le količkaj pojma, bo lahko razumel nezaupnost zdravnikov do takih pripomočkov in ne bo se mu zdelo pedantna mržnja do novotarij, če se zdravnik s smehljajem obrne od takih čarobnih zdravil. Vendar pa tudi to pravilo ni brez izjeme, in to je opravičeno in pristojno v onih slučajih, kjer je po istini potrjena skušnja in na tej naslonjeno splošno priznanje občinstva prehitelo zdravniško poskušnjo in izreklo — kakor pri Wilhelmovem kri čistečem čaju — svojo razsodbo, kajti splošna razsodba je najzanesljiveše poroštvo, da je kaka reč dobra in kaj vredna, in se je najbolje pri Wilhelmovem, za različne revmatične bolezni, putko, trganje priporočanem kri čistečem čaju skazalo, ker je, razljeno pri najtrdovratnejših vkoreninjenih revmatičnih bolečinah in pučinih napadih, zelo vzbudilo zatro delavn. st. kože in pot.

Zlasti se je pri revmatičnih, putkinih bolečinah človeškega trupla, pri katerih je vedno mrzlica in udje otekajo, se vumajo itd., pri podagri, bolečinah v križu, ob plečah, pri trganju po udih, če so členi trdi, pri krču v mešah, celó pri zabasanji in hemoroidnih težavah ta čaj skozał kot zeló močno zdravilo.

Zato se zamore ta čaj za navedene bolezni na vso moč priporočati.

V Berlinu januarija mesca 1872.

(L. Š.)

Dr. Johannes Müller,

(84-3)

medicinski svetoik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kraujji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.